

לקראת ארגון מחדש של תהליכי פתוח מקצועי לעו"ה (להלן פת"מ)

בהתייחס לשינויים המתחוללים במשרד החינוך, בדגש על דמות המורה במציאות המשתנה, מהות תהליכי הוראה-למידה-הערכה וכיו"ב, אגף א' לפתוח מקצועי של עו"ה נערך לשינויים בממדי המקום, הזמן, הבחירה והאמון במסגרות המתודולוגיות והליכי הפיתוח המקצועי. עו"ה נדרשים ללמד אחרת, ועל כן הכשרתם והתפתחותם המקצועית תהא אחרת.

מטרת המסמך להאיר את השינויים המרכזיים המתחוללים בתהליכי הפיתוח המקצועי על הרצף, בדגש על הערכים המובילים את עקרונות הפיתוח המקצועי, את המסגרות הארגוניות והפדגוגיות ליצירת תהליכי פיתוח מקצועי מיטביים ולשיפור איכות ההוראה. כמו כן, נציג מדגם של תכניות ויישומן.

זירות השינוי העיקריות תהיינה במענה לצרכי עובדי ההוראה ומנהלים, מיקוד הפתוח המקצועי בבית הספר, הרחבת מנעד המסגרות והמתודולוגיות.

הערכים המובילים את מדיניות האגף בתהליכי הפיתוח המקצועי הם:

- **גמישות ובחירה** - הגמישות היא האפשרות לקבל החלטות ולפעול באופן עצמאי בסוגיות פדגוגיות וארגוניות בהתאם למסגרות ולצרכים תוך יתר העצמה לעו"ה.
- **אמון ואחריותיות** - המורה במרכז, אנו מאמינים בכישוריו וביכולותיו ותבונתו להגדיר את צרכיו ורצונותיו באופן הטוב ביותר. כמו כן, אנו מאמינים בצמיחה והעצמה של מורים אשר יוכלו להוביל תהליכי פיתוח מקצועי בתחומי התמחותם.
- **הידברות** - ההתפתחות המקצועית תתבסס על הידברות פנימית רפלקטיבית של המורה עם עצמו ושל המורה עם עמיתים; בתכנון, בביצוע ההוראה-למידה ובהערכת הישגים. זהו כלי רב חשיבות בהתפתחות המקצועית של עובדי הוראה וכמתודה פדגוגית מרכזית בהוראתם. כמו כן, יש חשיבות לשיח משותף בין בעלי עניין בתוך הקהילה ומתן מקום להשקפותיו של הפרט.
- **רלוונטיות** - הפיתוח המקצועי יהא בהתאם לצרכי המורה, על בסיס עצמותיו וחולשותיו ובהתאם להתפתחויות מקומיות וגלובאליות. על התכנים להיות בהלימה לעבודתו של המורה בכתה, ולכלול עיסוק משמעותי בתכנית הלימודים ובסוגיות הקשורות בהוראה
- **מקצועיות** - הפיתוח המקצועי יושתת על מעורבות רגשית וקוגניטיבית של המורים כיחידים וכקולקטיב, יכולת ונכונות לבחון איפה נמצא כל מורה מבחינת אמונותיו ובבחירת החלופות המתאימות לשיפור או שינוי.
- **שיפור איכות השרות**
- **ניהול ושיתוף בידע** - השיתוף בידע בין כל בעלי העניין בתחום הפיתוח המקצועי ויצירת ידע חדש המשלב תיאוריה ויישום מעודד התפתחות והעצמה ומביא להעמקת המוטיבציה.

העוגנים לשינוי יתבססו על:

- א. הרחבת הגמישות ומגוון אפשרויות הבחירה של מורים ומנהלים.
  - ב. העברת מוקד הפיתוח המקצועי לבית הספר.
  - ג. מתודולוגיות ומסגרות לפיתוח מקצועי והעמקת תהליכי שילוב פדגוגיה וטכנולוגיה.
  - ד. שימוש בנתונים ובהערכה לשם פיתוח תהליכי למידה-הוראה-הערכה.
  - ה. יצירת קהילות למידה ולמידת עמיתים.
  - ו. רכישת כלים רפלקטיביים לשפור איכות ההוראה.
  - ז. מדיניות בנושא מורי-מורים והפעלתה.
  - ח. תהליכי מיסוד והעמקה במרכזי הפסג"ה.
  - ט. שיתופי פעולה עם האוניברסיטאות והמכללות בתהליכי הפיתוח המקצועי.
- הערכים המרכזיים וביטויים בעוגנים שהוזכרו לעיל הם אלו המובילים את עבודת האגף במטרה להעצים את כוחות ההוראה ולאפשר הבנייה ופתוח של זהותם המקצועית, בדגש על הקניה וביסוס של בטחון עצמי בעבודתם של המורים, פתוח יכולות למידה עם עמיתים ורכישת כלים רפלקטיביים לשיפור עבודתם.

תהליכים ומסגרות שפותחו, מפותחים ויפותחו לבצוע הערכות והטמעה לשינויים הנדרשים:

א. הרחבת הגמישות ומגוון אפשרויות הבחירה של מורים ומנהלים

המרכיב הראשון והמשמעותי ביותר בתהליכי פתוח מקצועי, הינו מרכיב הגמישות והבחירה של עו"ה מה ללמוד. במחקרים בארץ ובעולם, נמצאה קורלציה ברורה בין בחירת עו"ה והצלחת הקורס ותהליכי הלמידה. האפקטיביות של הקורס, תלויה לא מעט בשאלה האם עו"ה בחר ללמוד או נאלץ ללמוד. על מנת להרחיב את יכולות הבחירה של עו"ה, בשלב ראשון, מרחיב האגף את אפשרויות בחירה של תכניות ייחודיות בדרגות 7-9, תכניות המשלבות תחומי דעת, תכניות מיוחדות לבעלי תפקידים ואוכלוסיות יעד שונות, תכניות חדשות המשלבות מתודולוגיות שונות בפיתוח המקצועי כגון:

1. שימוש בסרטי שעורים מצולמים בנושאים גנריים ודיציפלינריים ככלי לפיתוח מקצועי עם המורים לשיפור
  2. הל"ל (הערכה לשם למידה) כתהליך של חיפוש אחרי ופרשנות של ראיות לשימוש הלומדים ומוריהם לצורך החלטה היכן הלומדים מצויים בלמידתם, לאן הם רוצים להגיע, מהי הדרך הטובה ביותר להגיע לשם. זהו דיאלוג תלוי הקשר חברתי – תרבותי בשיתוף התלמידים.
  3. קבוצה דינמית, אשר במסגרת נתונה מחליטה בעצמה על הנושא, הלמידה וההערכה לקורס. כיום, במסגרת דרגות 7-9, ישנם שלושה מסלולים קיימים (להם יתווספו המסגרות שפורטו בסעיף ב') והם:
1. דרגה 7 – מורה יוזם מטמיע ומתעד את יוזמתו בבית ספרו.

2. דרגה 8 – מורה חוקר את עשייתו החינוכית מחקר שדה.

3. דרגה 9 – מורה לומד להיות מלווה של מלווה מורים. (מנטור של מנטורים)

כלל המסגרות בדרגות 7-9, עניינם ברכישת כלים רפלקטיביים בעבודת עו"ה, אשר ישמשו אותו במהלך חייו המקצועיים בכל שיעשה.

האגף יבחן בעזרת צוותי מקוד ומומחים, כיצד לאפשר לעו"ה גם בדרגות 2-6 ללמוד נושאים אילו ובעיקר, חלופות בהערכה, דרכי למידה ורכישת כלים רפלקטיביים.

בסעיפים הקודמים כתבתי על העצמה, בחירה ושילוב פדגוגיה חדשה בעבודת החינוך וההוראה. עתה אבקש לכנוס את כל אילו לתוך בתי הספר, במטרה לייצר גמישות פדגוגית הן לעו"ה והן להנהלת בתי הספר בכל הכרוך בתהליכי הפת"מ. גמישות פדגוגית מושתתת על יכולות בחירה, הכרת הדיספלינה של פתוח מקצועי, יכולות ניהול גבוהות ומוטיבציה פנימית של כלל עו"ה לשנוי.

הרעיון המרכזי הינו, לאפשר לבתי ספר, בעלי יכולות בנושא, לקיים תהליכי פתוח מקצועי לכלל עו"ה בבה"ס במסגרות שונות פנים וחוץ בית ספריות, בהתייחס לצרכי עו"ה, ביה"ס, הרשות ומשרד החינוך. לצורך זה האגף בתאום המינהל הפדגוגי והסתדרות המורים, אפשר החל מתשע"ד לעו"ה, לבחור את היקפי שעות הלימוד בכל שנה ושנה, ובכך לנווט את הלמידה שלהם בכל דרגה ודרגה. ההחלטה קובעת כי עו"ה יוכל לבחור בהיקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה, מתוך סך השעות הנדרשות לקידום. 120 שעות לדרגות 1-2, 180 שעות לדרגות 3-6, 210 שעות לדרגות 7-9 וסגני מנהלים. השעות תבחרנה מהמתווה שמפרסם אגף א' לפיתוח מקצועי. **כל זאת בתנאי שילמד כל שנה 30 שעות לפחות.**

בנוסף, האגף יוציא בימים הקרובים קול קורא למחוזות המשרד, אשר יתבקשו לבחור במספר בתי ספר, אשר קיימו בעבר ו/או מסוגלים לקיים בתשע"ד, פעילות מגוונת של פתוח מקצועי בבית ספרם. החידוש יהא בכך, שתינתן אוטונומיה למנהלי בתי הספר לבחור את מסגרות הפת"מ לבית ספרם, תוך החלטה על אופן השימוש במשאבים השונים כגון: שעות קורס, ימי הדרכה ועוד. בתי ספר אילו יאפשרו לאפשר למידה תוך כדי ביצוע ויצירת שיפור מתמשך, והיכרות עם הדרכים הטובות ביותר להפעלת התכנית בהתבסס על דגמים ותהליכים שפותחו (ויפותחו) בנושא הזה. על מנת לייצר הנעה ארצית בנושא זה, ולאפשר ליותר ויותר בבתי הספר להתוות בעצמם את פיתוחם המקצועי של מוריהם, בהתייחס לצרכי עו"ה, ביה"ס, הרשות ומשרד החינוך.

ב. העברת מוקד הפיתוח המקצועי לבית הספר

כאמור בשנה"ל תשע"ד יצא האגף בתהליך של יישום הדרגתי מבוקר של פיתוח מקצועי של עובדי הוראה בגמישות פדגוגית ומנהלית

יישום ההדרגתי המבוקר של הפיתוח המקצועי של עובדי הוראה יאפשר גמישות פדגוגית ומנהלית בתהליכי הפיתוח המקצועי למנהל בית הספר ולצוותו, המיועדת להשביח את תהליכי הפיתוח המקצועי, להשיג שיפור בעבודת המורים ובהישגי התלמידים ולבסס את עקרון הניהול העצמי בבתי הספר. הגמישות תבוא לידי ביטוי בקבלת החלטות ובפעולה עצמאית של בתי הספר בנושא זה, ותאפשר מתן מענה הולם לצרכים הפדגוגיים והארגוניים הייחודיים של בתי הספר וצוותיהם. בכל מחוז ייקבעו כ- 20 בתי ספר יסודיים וחטיבות ביניים, הנחשבים מובילים ואיכותיים במיוחד, שייבחרו בהמלצת המפקח הכולל. הנחה בסיסית בהענקת גמישות פדגוגית ומנהלית לבית הספר היא שהמנהל והצוות יודעים לזהות בצורה הטובה ביותר את צרכי הפיתוח

המקצועי של צוות בית הספר ככלל ושל כל אחד מן המורים כפרט, באופן שיביא לשיפור איכות ההוראה ולקידום התלמידים, באופן המתאים ביותר למציאות הקיימת בשדה. מנהל ביה"ס יכול לתכנן באופן מושכל את המשאבים הכלכליים והפדגוגיים בהתחשב בשונות ובצרכים הייחודיים של עובדי ההוראה.

המשאבים כלכליים מהווים את סך השעות העומדות לרשות ביה"ס בשנה, והן 60 שעות לתשלום בעבור מומחים/ מנחים שיוזמנו ע"י בית הספר כדי להתמקצע בנושאים שונים המותאמים לצרכי צוות ביה"ס וצוותים מקצועיים. ניתן לממש שעות אלה בהרכבים שונים.

המשאבים הפדגוגיים ינבעו מכוחות ההוראה של בית הספר, האגף מעודד פיתוח וצמיחה של עובדי הוראה מומחים בעלי ידע לחלוק אותו עם עמיתיהם בתהליכי ההתפתחות והלמידה, וללמד/להנחות בקורסים בהם הם משתתפים כלומדים עד 50% משעות הקורס. הנחייה זו תרוענן ותופץ מחדש על מנת להעצים עו"ה מתאימים. לתת להם במה ראויה ולמידה מהצלחות.

ג. מתודולוגיות ומסגרות לפיתוח מקצועי באמצעות העמקת תהליכי שילוב פדגוגיה וטכנולוגיה

שילוב תקשוב בהוראה

מדיניות המשרד בשנים האחרונות, באשר לפדגוגיה החדשה המבקשת לרתום את הטכנולוגיות החדשות לטובת הפדגוגיה של עו"ה, מקבלת ביטוי משמעותי באגף בהיבטים שונים. האגף חיבר מדיניות בכל הנוגע להטמעת תהליכי המאה ה-21 במרכזי הפסג"ה. במדיניות מצויות מטרות ההטמעה שעניינם שילוב הטכנולוגיה בפדגוגיה החדשה. כמו כן, מתקיים קורס רכזים ארצי לרכזי תקשוב במרכזי הפסג"ה, בו הם לומדים ומתנסים בתהליכי ההטמעה. המדיניות קובעת כי בכל קורס יינתן שיעור אחד לפחות בלמידה מרחוק. כתוצאה מהמדיניות והקורסים, קיימת עליה משמעותית במספרי הקורסים בלמידה מרחוק סינכרונית וא-סינכרונית ועליה במספרי השיעורים בקורסים בהם נעשה שימוש בטכנו-פדגוגיה החדשה.

במקביל פועל האגף לצייד את מרכזי הפסג"ה בציוד הנדרש ללמידת נושאים אלו, ובטכנולוגיות מתקדמות (סיבים אופטיים) שתאפשרנה שימוש רחב ואיכותי באמצעי – העזר.

המתודה של פתוח מקצועי באמצעות צילומי שיעורים

שילוב צילומי שיעורים הערכתם וניתוחם, מאפשר להימנע מליצור פיתוח מקצועי עבור המורים, ולהתמקד בפיתוח מקצועי עם המורים,

התהליך מונע באמצעות נתונים עדכניים המגיעים מצילום השיעורים תוך. התייחסות לרמות בביצוע ההוראה בפועל דבר העוזר להגדיר את ההוראה ותהליכיה, למקד את העבודה של המורים ולבצע רפלקציה עצמית המאפשרת למורה ללמוד על עצמו, למצוא את מקומו מבחינת התפתחותו המקצועית ולתכנן את המשך התפתחותו.

בשנת תשע"ד נערוך פיילוט שבמסגרתו יתקיימו תהליכי פתוח מקצועי באמצעות צילומי שיעורים לפי החלוקה הבאה:

פתוח מקצועי דיציפלינרי-בדרגות 2-6 במספר מרכזי פסג"ה בשיתוף פעולה עם האקדמיה. פתוח מקצועי גנרי-פיילוט עירוני בשיתוף פסג"ה על כל רצף הגילאים.

בדרגות 7-9 במוסדות האקדמיים. התהליך ילווה במחקר.

המתודה של פיתוח מקצועי באמצעות מודל דינמי

תכנית בה הלומדים שותפים בתכנון, בלמידה, בהוראה ובהערכה. ללומדים אוטונומיה בבחירת התכנים, אחריות וחופש פעולה בחיפוש אחרי מקורות הידע בספרות לנושאים הנלמדים. המודל מאפשר למורים בבית הספר להיות שותפים פעילים בניתוח ופיתוח שדה החינוך מתוך הבנה מעמיקה יותר של תהליכים, דילמות, שיקולי דעת ואפשרויות לפריצה מחשבתית יצירתית לקראת שיפור הפרקטיקה בה הם עובדים.

הלמידה מאפשרת יצירת סביבה לימודית חיובית, שיתוף הלומדים בקבלת החלטות על לימודיהם, אוטונומיה בבחירת הפעילויות שברצונם לבצע, מתן אחריות וחופש פעולה, שותפות בתוך קהילת הלומדים בנושאים הנלמדים ובניהול תהליך הלמידה; קרי עבודה בקבוצות, שיתוף הלומדים בתהליכי תכנון של הקורס, בביצוע ובהערכה עלולים להוות מקורות לגירויים מוטיבציוניים בתהליך הלמידה.

ד. שימוש בנתונים ובהערכה לשם פיתוח תהליכי למידה – הוראה-הערכה

קיימים נתונים במשרד הנוגעים לעו"ה, תלמידים ובתי ספר. נתונים אילו קיימים בשאלון האינטרנטי הנשלח למנהלים, מבחני מיצ"ב, תוצאות הערכת עו"ה, שאלון אינטרנטי למתמחים, בקורות המבוצעות ע"י האגף, משובים של משתתפים בקורסי פת"מ במכללות ואוניברסיטאות ועוד.

למידה מושכלת של נתונים אילו, יכולה לשפוך אור על צרכים, חזקות, חולשות, פערים ומגמות ביחס ליכולות עו"ה, הישגי תלמידים והאקלים הבית ספרי. האגף ינתח נתונים אילו, ויבחן את השלכותיהם על מהלכי ומסגרות הפת"מ. הלמידה תייצר מענה לצרכים, כפי שילמדו וינתחו. האגף ישאף לשתף בלמידת הנתונים והסקת המסקנות את עו"ה עצמם ומנהלי בתי הספר, על מנת שהנגזרות החינוכיות יתקבלו בשותפות, הבנה והסכמה על כלל הנוגעים בדבר.

לדוגמא: הערכה לשם למידה

קהילות מקצועיות שיחקרו את הפרקטיקה של עצמם ושל תלמידיהם לקידום הלמידה בכיתה באמצעות הפעלה מתמשכת של מעגלי הערכה/חקירה תוך שיתוף הלומד בתהליכי הערכה, שימוש במגוון כלים ואסטרטגיות לשיקוף הלמידה, הסקת מסקנות (ניתוח ופרשנות) וביצוע פעולות לצמצום הפער בין המצוי לרצוי במטרה לשפר את ההוראה שלהם ואת הלמידה של התלמידים בכיתותיהם.

בשנה"ל תשע"ד יתקיימו קורסים לפיתוח מקצועי של מורי מורים ובמהלך השנה יתקיימו קורסים ייחודיים בגישה זו בדרגות 7-9 במכללות ובאוניברסיטאות.

ה. יצירת קהילות למידה ולמידת עמיתים

קהילות למידה, הינו אחד הכלים המרכזיים בפיתוח מקצועי, בו עו"ה לומדים – מלמדים – ולומדים האחד מחברו. למידה זו מאפשרת העצמה, רלוונטיות, שיח – עמיתים, רפלקציה ועוד. האגף ידגיש נושא זה בפני כל הגורמים המקיימים קורסי פת"מ, ויחייב המצאות זמן מוגדר במהלך הקורס ללמידת עמיתים כמתודה וכערך כאחד. כיום ישנן קהילות למידה פיזיות וירטואליות, ואולם עתה, האגף יכוון, יעודד וידרוש כי מתודה זו תיושם בכל הקורסים באופן מודע ומכוון.

לדוגמא: הערכה לשם למידה - לקידום קהילת למידה מקצועית בית-ספרית תומכת ומעצימה, הממוקדת בלמידת התלמידים ומכוונת את למידתה בעצמה. חברי הקהילה חולקים חזון, ערכים

ונורמות משותפים, פועלים תוך שיתופיות, מקיימים בניהם דיאלוג רפלקטיבי, אוספים ומנתחים נתונים וראיות, מסיקים מסקנות ומבצעים שינויים על מנת לשפר את ההוראה שלהם ואת למידת התלמידים בכיתותיהם.

1. רכישת כלים רפלקטיביים לשפור איכות ההוראה

רפלקציה הינה אחד הכלים החשובים בפיתוח המקצועי, באשר היא מאפשרת לעו"ה להתבונן בעצמו במהלך הוראתו (רפלקטור – מחזיר אור) ו/או להתבונן בעמיתים מלמדים ומחנכים. האגף בנה מסלולים המלמדים עו"ה למידה ושימוש בכלים רפלקטיביים (ראה סעיף ב'), ובכוונת האגף לפתוח מסלולים נוספים ללמידה רפלקטיבית בכלל דרגות הקדום מדרגה 2 ואילך, תוך התאמה ותאום עם יחידת המשרד, המפמ"רים ואגפי הגיל, להרחבת השימוש בכלים אילו לטובת שפור איכות הלמידה – הוראה של עו"ה.

האגף בנה מערך של כלים רפלקטיביים ליישום הנלמד בקורסים למשימות לפיתוח מקצועי, כלים אלה עשויים לאפשר לעובדי הוראה להעמיק את היכרותם עם עצמם ולעקוב אחר התנהגותם לאור הידע שנרכש בקורסים לפיתוח מקצועי ולבחון אותו בתוך העשייה וללמוד ממנה ולהפך.

השיח בקהילה המקצועית על אודות ההתנסות ביישום הנלמד והמשוב לעובד ההוראה על עשייתו ותובנותיו עשוי לתרום להעמקת הידע האקדמי ויישומו, ללמידת עמיתים התורמים אלה לאלה הן ברמת המשגה והן ברמת הביצועים.

סימולציה ממוחשבת בחינוך היא צילום של חיקוי חלופי של מציאות מורכבת באמצעות מודל המאפשר לחוות ולהתנסות בתרחישים אותנטיים העשויים להתרחש במציאות היום-יומית במערכת החינוך. **מטרת הסימולציה הממוחשבת** היא בהדמיית מאפיינים בהתנהגותם של "שחקנים" במערכת למטרות כגון: אימון בקבלת החלטות, הדרכה, הכשרה, לימוד והסבר, הערכה, פיתוח יכולת ההתמודדות עם מגוון מצבים ותרחישים אפשריים, קבלת תחזיות על התנהגויות והשלכות אפשריות, שיפור ואימון משתמשים עתידיים במערכת המדומה. הסימולציה תאפשר שימוש בכלים טכנולוגיים ממוחשבים בהם מתאפשרת פעולה, למידה, למידה על הלמידה ושימור הידע וההתנסות ללמידה נוספת.

כלי הסימולציה יאפשרו רפלקציה ופרשנות ברמה גבוהה בה נעשה שימוש בבקרה על התהליך, תיעודו, שימורו והפצתו. בשנה"ל תשע"ג נערכנו ללמידה והתנסות במרכז הסימולציה משנה"ל תשע"ד יורחב היקף הפעילות בתהליכי הפיתוח מקצועי

2. מדיניות בנושא מורי – מורים והפעלתה

נקודת המפתח לכלל הסעיפים שלעיל הינה: מי ילמד, יכשיר, יאמן, ילווה, ינחה ויקדם את כלל עו"ה לרכישת מתודות וכלים לפתוח מקצועי וליישומם במסגרות החינוכיות השונות? אילו הם מורי – המורים המלמדים ומובילים את קורסי הפתוח המקצועי.

האגף יצר מאגר מרצים דינמי, בו נרשמו עד היום למעלה מ- 10,000 מרצים. מידי שנה מפעיל האגף כ- 7,000 קורסים המאושרים פדגוגית ומינהלית ע"י מפקחי הפתוח המקצועי במטה ובמחוזות. מאגר זה מהווה את המשאב המרכזי ממנו מוזמנים מורי – המורים ללמד בקורסים השונים.

האגף מסיים בימים אילו, כתיבת מדיניות למורי מורים, אשר תכלול תנאי סף לקבלת מורי מורים למאגר, קריטריונים נדרשים לנושאים שונים, שליטה בטכנולוגיות חדשות, ידע והכנה בתהליכי אנדרגוגיה התמחות, התעדכנות ולמידה לאורך החיים בתחום בו הם מנחים ועוד. כלי זה קיבל תקוף מראמ"ה ומהייעוץ המשפטי, נבנה בעזרת קבוצות מקוד שכללו גם מורי מורים, ובימים אלו, עובר תהליכי אשור אחרונים באגף ובמינהל עובדי הוראה.

שנת תשע"ד תהווה שנת מעבר ופיילוט הכלי מהווה חידוש גדול בנושא חשוב ומרכזי, שעד כה, טרם קבל התייחסות ראויה, ואני בטוח כי הוא ישפר את איכות המלמדים ובקו ישר את איכות הלומדים והתלמידים. **בנוסף גובשו משוב וכלי הערכה אחידים לכל מסגרות הפתוח המקצועי המתקיימים בפסג"ה**

ח. תהליכי מיסוד והעמקה במרכזי הפסג"ה

תהליכי מיסוד והעמקה במרכזי הפסג"ה:

מרכז הפסגה והיחידות האקדמיות הם גופים מומחים לפתוח המקצועי של עו"ה. תפקידם לפתח מסגרות מודלים וכלים מתוך ראייה מערכתית לפתוח העצמת סגלי הוראה בהתאם למדיניות משר"ה ובשיתוף עם המחוזות ומנהלי החינוך ברשויות לפיכך נערכות פעולות למיסוד תהליכים המקדמים את קיום מארג הקשרים בין מרכז הפסג"ה-האקדמיה-המפקחים השונים במחוז נציגי הרשות במטרה להשביח את תהליכי הפיתוח המקצועי.

מרכזי הפסג"ה תורמים למימוש מדיניות החינוך וליצירת ידע מקצועי חדש, המותאם למציאות המשתנה. לשם כך נבנה "סרגל התפתחות מרכזי הפסג"ה" הסרגל הוא כלי דינמי הממפה את האפקטיביות של פעילות מרכז הפסג"ה ומכוון כיצד להתקדם. בשנת תשע"ד יוטמע כפיילוט הסרגל בארבע מחוזות

בכל פסג"ה יפעלו

רכזי תקשוב:

רכזי התקשוב יוכשרו כקהילה מקצועית לפעילות בסביבת מודל. כמו כן יעמיקו את הלמידה היישומית בנושאי למידה מרחוק, ניהול ותיעוד ידע, הובלת הפדגוגיה בסביבה טכנולוגית.

מורי המורים של מרכזי הפסגה ילמדו במכון מופת את סביבת המודל סביב הוראה משמעותית בכלים טכנולוגיים.

רכזי הערכה: שתוף פעולה עם הראמ"ה

הכשרת רכזי הערכה למרכזי הפסג"ה: מיסוד והעמקת הקשר בין תהליכי הערכה לבין פתוח מקצועי בפתוח מקצועי, חשוב שיהיו סטנדרטים ברורים של פרקטיקה כדי שנוכל לקבוע באיזו רמת הוראה המורה נמצא ואיך נוכל לקדמו מהמקום בו הוא נמצא.

מרכזי הפסג"ה רואים עצמם כשופר של המערכת להכנסת חדשנות, העמקה וטיפוח של הניסיון המצטבר בשדה. מכון שבמרכז הפסג"ה נפגשים הידע הפרקטי והאינטואיטיבי עם התיאוריות היישומיות יש חשיבות להפצת הידע לכלל המערכת לכן צוותי מרכזי הפסג"ה שמו למטרה לקראת שנת תשע"ד לפתח מודלים שונים של תיעוד ניהול הידע והפצתו לכלל המערכת.

לצד תהליכי המיסוד מתקיימים תהליכי העמקה של זיכוך ייחודיות של כל מרכז פסג"ה בתהליכי הפתוח המקצועי.

מנגנון מימוש המדיניות

בחינת איכות מורי המורים תקבע בשני שלבים מרכזיים:

- שלב הכניסה למאגר המומחים של משרד החינוך
- מבוסס על בחינת תבחיני סף אובייקטיביים
- חידוש את האישור כל 3 שנים
- קיום ועדת חריגים
- הערכה שוטפת של מורי המורים במהלך עבודתם במסגרות המאושרות לפתוח מקצועי של עו"ה

סרגל התפתחות המרכזים:

המשך תהליך הטמעת סרגל ההתפתחות של מרכז הפסגה. הסרגל יפעל בארבע מחוזות.

הסרגל מסמן את המדדים להתפתחות לקראת מרכז פסגה מייטבי.

הנושא הרב שנתי מערכתי:

מרכזי הפסגה בשיתוף מינהל תקשוב בנו מרכז ידע דינמי לפתוח מקצועי סביב הנושא השנתי. מרכז הידע יופיע בכל מרכזי הפסגה וינגיש את הכלים המתודות והתכנים סביב הנושא השנתי. כמו כן בשלבים מתקדמים יותר יתעדו ויפיצו במרכז הידע מודלים שצמחו ממוסדות החינוך. כל אלו לצד ניהול סביבות דינמיות של למידת עמיתים ברשת, בניית קהילות למידה, פורומים ועוד סביב הנושא.

מרכזי הפסגה יעבירו את מוקד הפתוח המקצועי בנושא השנתי לתוך מוסדות החינוך.

בתהליכי הובלת פ"מ בית ספרי שמרכזי הפסגה מעמיקים בהם את עשייתם.

מרכזי הפסגה יבנו מארג של שותפים בוועדות היגוי סביב הנושא השנתי. הפקוח הכולל, הפקוח

על פ"מ, נציגי רשות, נציגי חינוך יישובי בלתי פורמאלי, נציגי האקדמיה ועוד

מיזמים נלווים

- מיסוד כתב עת – פרסום מאמרים המתעדים או חוקרים נושאים מהפתוח המקצועי, תוך ציון מסגרות הפעולה בהם התבצע הפתוח המקצועי.

- ייזום של הקמת קהילות לומדות של מורי מורים העוסקים בפתוח מקצועי לעו"ה.

ט. שיתופי פעולה עם האוניברסיטאות והמכללות בתהליכי הפיתוח המקצועי

בשנים באחרונות מקדם האגף שיתוף הפעולה עם המוסדות האקדמיים. שת"פ המאפשר את העמקת הקשר עם השדה והשפעה על תהליכי פיתוח מקצועי של עובדי הוראה. האגף רואה חשיבות ליצירת אחריות משותפת לבניה וליישום של תהליכי פיתוח מקצועי לעובדי הוראה בין כלל המערכות העוסקות בתהליכי הפיתוח המקצועי. אנו מאמינים כי שותפות זו מאפשרת מצד אחד למוסדות האקדמיים לבטא את הידע שנצבר בהן בקשר שבין הפן התיאורטי לפן המעשי. התחלנו בפיתוח מקצועי ב"אופק חדש" של סגני מנהלים, בעלי תפקידים, פיתוח מקצועי הדרגות הגבוהות (דרגות 7-9), ועם כניסת רפורמת "עוז לתמורה" הרחבנו את שת"פ בתהליכי הפיתוח מקצועי של בעלי תפקידים בחטיבה העליונה.

אנו שותפים זו השנה השנייה בפורום של רכזי הפיתוח המקצועי במוסדות האקדמיים שמטרתו דיון וחשיבה על למידה משמעותית בפיתוח המקצועי בדרגות הגבוהות וההשלכות של למידה זו

על דרגות 1-6 למידת עמיתים ושיתוף בידע בנושא פיתוח מקצועי מיטבי, כולל הכרות עם דגמים ייחודיים לפיתוח מקצועי המופעלים במוסדות האקדמיים.
בעלי תפקידים שותפים בוועדות לדיון וחשיבה בנושאי הפיתוח המקצועי.
והקמת רשת מחקר שממצאיה יסייעו לשפר את תהליכי הפיתוח המקצועי של עו"ה.

לסיכום,

עם התייצבות המערכות החדשות שענו לצרכי רפורמת "אופק חדש", ועם כניסתו של שר חדש הרואה בפיתוח מקצועי של עו"ה אבן ראשה בחינוך בכלל, האגף מנסה לחדש פניו, למקד את זירות הפעולה, ולקיים בפועל את המדיניות כפי שנוסחה בספר המינהל "על הרצף".

האתגר עצום והתשואה מובטחת.

ב ב ר כ ה,

מוטי רוזנר,
מנהל אגף א'
לפיתוח מקצועי לעו"ה

העתק:

גב' גילה נגר, סמנכ"לית ומנהלת מינהל עובדי הוראה